

Nand Buyl en Sien Eggers in: *Bravo Arthur* - Koninklijke Vlaamse Schouwburg (1981), regie Dré Poppe

Etcetera: Had je de vrijheid om je personage zelf te interpreteren?

Nand Buyl: Ja, we maakten zelf onze kop en vroegen dan aan de regisseur of het goed was. Meestal zei die dat het in orde was. We hadden toch geen tijd om het nog eens over te doen.

Knecht van twee meesters

Etcetera: In je eerste seizoen speelde je zesentwintig rollen.

Nand Buyl: Ja, zo ging dat toen. Bert Struys heeft het record gebroken met tweëndertig rollen. Toen hadden we natuurlijk al een twaalfmaandencontract. We speelden tien maanden, met twaalf à dertien acteurs.

Etcetera: Niet méér?

Nand Buyl: Neen, de gezelschappen zijn pas groter geworden met de groei van de subsidies in de jaren '60. Toen is ook de kvs uitgegroeid tot een gezelschap met een goeie dertig acteurs.

Etcetera: Welk repertoire speelden jullie?

Nand Buyl: Klassieke stukken en blijspelen. In navolging van het succes in Antwerpen programmeerde Louis De Bruyn gedurende een drietal jaar ook nog een komediantenrevue op het einde van het seizoen. Vic De Ruyter introduceerde een musical aan het einde van het seizoen. Ook dat hebben we maar drie of vier keer gedaan.

Etcetera: Zongen jullie dan zelf?

Nand Buyl: Ja, de meesten van ons konden wel zingen. We moesten een beetje kunnen dansen en zingen, want als we niet onder contract stonden, trokken we rond met liedjes en sketches, om iets te verdienen. Ook de ope-

rettes die gedurende het 'lege' seizoen werden opgevoerd in theater Empire in Antwerpen boden de mogelijkheid om de theaterseizoenen financieel te overbruggen. Sommige oudere acteurs hadden een sigarettwinkel; Tuur Bouchez had een café.

Etcetera: Je hebt de ontwikkeling meegemaakt van amateur- naar professioneel theater.

Nand Buyl: Door de situatie die in de kvs was ontstaan tijdens de oorlog, kon ik zonder opleiding meteen als professioneel acteur aan de slag. Maar de meeste nieuw aangeworvenen, zoals Domien De Gruyter en Kris Betz, kwamen toen toch al van het conservatorium in Antwerpen. Bert Struys kwam uit de eerste lichting van Studio Herman Teirlinck. In de jaren daarvoor kwamen de meeste acteurs wel uit het amateurtheater, want er bestond nauwelijks een opleiding.

Etcetera: Heb je zelf nooit een opleiding gevolgd?

Nand Buyl: Toen ik aangenomen was in de kvs, vond ik het tijd om les te gaan volgen. Ik repeteerde en speelde in Brussel en ging naar het Conservatorium in Antwerpen, maar ik voelde me al gauw knecht van twee meesters. Na drie maanden kapte ik er mee. De lessen in het Conservatorium strookten niet met de vooruitstrevende theaterideeën waarvoor regisseur Gust Maes me warm had gekregen. Gust Maes betekende veel voor mij.

Etcetera: Later heb je zelf les gegeven. Kan je het vak van acteur leren?

Nand Buyl: Het vak leren, daar geloof ik niet in. Je kan wel alles wat erbij komt leren:

de techniek, het spreken, de taal, de houding,... wat nu ook allemaal voorbijgestreefd is. (*Staat recht en demonstreert.*) Wij leerden bijvoorbeeld dat je je afsluit van het publiek als je zo staat (*in profiel en met de voet aan de publiekscant naar voren*), waardoor je bovenlichaam zich onwillekeurig wegdraait van het publiek.

Etcetera: Je leerde je dus richten naar het publiek?

Nand Buyl: Niet je richten naar het publiek, maar het publiek erbij nemen. Je moest gebruik maken van de akoestiek van de zaal. Als je een zijmuur kon 'meepakken' was dat een goede zaak. Ook naar het centrum spelen was mogelijk; maar wanneer je naar de achterwand speelde, ging alle klank verloren in de doeken en de coulissen. Het gold niet altijd, maar het was een principe.

Etcetera: Een principe van de grote zalen?

Nand Buyl: Ja. Sinds zo'n twintig jaar geeft dat problemen. Acteurs die het spelen in grote zalen gewend zijn, spelen in kleine zalen de doeken van de muren. En jonge acteurs die opgeleid zijn in de kleine zaal hebben heel wat tijd nodig om in een grote zaal over de eerste vijf rijen heen te raken.

Vlaamse zware schoenen

Etcetera: Toen jullie per seizoen tot zesentwintig rollen speelden, voerden jullie komedies en klassieke stukken op. Hadden jullie technieken om vlot van het ene genre naar het andere over te schakelen?

Nand Buyl: Neen. Als het klassiek was, waren we al blij als we de verzen uit het hoofd kenden. We zochten een kostuum dat bij onze rol paste en we hadden een zeker elan van 'we gaan klassiek doen', meer was dat niet.

Etcetera: In 'Open Doek', het boek dat in 1977 gepubliceerd werd ter gelegenheid van 100 jaar kvs, spreek je over 'kermispelelers' en 'religieuze spelers'.

Nand Buyl: Dat was een uitvinding van Vic De Ruyter. Toen speelden we nog een achttien stukken per jaar. Hij deelde het gezelschap in in 'kermispelelers', die voor de ontspanning moesten zorgen, en 'religieuze spelers', die de klassieken en het ernstige theater op zich namen. Dat heeft niet lang geduurd, want die scheiding was niet vol te houden.

Etcetera: Bij welke categorie hoorde jij?

Nand Buyl: Bij de kermispelelers natuurlijk.

Etcetera: Hoe kwam dat?

Nand Buyl: Ja, hoe kwam dat? In het begin heb ik een paar komische rolletjes ge-